

„Întotdeauna mă ghidez după ideea că dreptatea nu înseamnă să dai fiecăruia ce vrea, dar ce i se cuvine” – un interviu cu Mariana Stănilă, procuror în cadrul Procuraturii Generale.

Fiind martoră, încă din copilărie, la nedreptăți care i-au marcat profund familia, și-a găsit chemarea în a aduce dreptate celor vulnerabili. Într-un interviu captivant, o femeie procuror împărtășește drumul său de la primele experiențe din teren până la activitățile din cadrul Procuraturii Generale, dezvăluind lecțiile învățate, sacrificiile personale și angajamentul neclintit față de justiție și echitate.

Ce v-a motivat să alegeți o carieră în procuratură și cum au fost primii ani în acest domeniu?

Fiind încă mic copil, am fost martora unei situații mai triste. L-am pierdut devreme pe tata. După decesul tatălui meu, s-a întâmplat așa că familiei noastre i s-a sustras tractorul din ogradă. Atunci infracțiunea nu a fost descoperită. Pentru că am dorit să previn așa gen de fapte, să corectez acele persoane care comit infracțiuni, să repun victimele în drepturile lor, mi-am dorit să devin procuror. După absolvirea facultății de drept am urmat cursul de masterat și mi-am continuat studiile la Institutul Național al Justiției.

După absolvirea INJ-ului, în 2010 am fost numită procuror în Procuratura raionului Strășeni și am activat până în luna august 2022. Ulterior, am fost delegată în Secția judiciar-penală a Procuraturii Generale, iar mai târziu – delegată în Secția urmărire penală a Procuraturii Generale.

Cum a fost trecerea de la o procuratură raională la Procuratura Generală? Ce diferențe ați simțit?

Trecerea de la procuratura teritorială la Procuratura Generală a fost într-un moment mai sensibil pentru mine. Atunci, mi-a plăcut această spusă a unui coleg de al nostru: „Cred că s-a decis din cancelaria Domnească să se întâmple așa.” Într-adevăr, după decesul soțului meu, mă aflu într-o perioadă foarte dificilă, iar viața are aceste momente de stres puternic. Cred că, de multe ori, deciziile sunt luate tocmai pentru a te scoate dintr-un mediu și a te plasa într-un altul, mai potrivit pentru a face față acelor momente. A fost o experiență frumoasă, interesantă, care mi-a oferit oportunitatea de a învăța și de a contribui la îmbunătățirea proceselor judiciare. În cadrul Procuraturii Generale, responsabilitatea de a face generalizări, mi-a permis să observ diferențele dintre diferitele categorii de infracțiuni și modurile în care acestea erau tratate. Această abordare mi-a oferit o viziune de ansamblu asupra lacunelor existente în cadrul urmăririi penale și asupra omisiunilor, sau încadrărilor juridice diferite în situații similare, omisiuni care, mai târziu, ajungeau să fie vizibile și în faza judiciară a proceselor penale.

„Cred că, de multe ori, deciziile sunt luate tocmai pentru a te scoate dintr-un mediu și a te plasa într-un altul, mai potrivit pentru a face față acelor momente”

Care a fost cea mai mare provocare profesională pe care ați întâlnit-o până acum și cum ați depășit-o?

Pot să spun că în toate cazurile procurorii trebuie să asigure respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor și dreptul la un proces echitabil. În cazul infracțiunilor complexe sau când dovezile sunt greu de obținut, atunci și procurorul trebuie să fie prudent, să evalueze și starea psihologică a părților pe cauzele penale, din motiv că în unele situații, părțile vătămate sunt influențate de infractori. Mai ales atunci când avem părți vătămate minore, iar făptuitorii sunt părinții victimelor sau concubinii mamelor acestor părți vătămate. Atunci este mai dificil de a administra probatoriul necesar. Îmi amintesc un caz aici, când o victimă minoră împreună cu mama sa a depus o cerere la inspectoratul de poliție pentru că a fost abuzată de concubinul acesteia. Ulterior, fetița, fiind audiată a negat că a fost abuzată de către tatăl vitreg, fiind influențată de către acesta. În același timp și mama se afla sub influența făptuitorului. Ea, având frica de agresor, care aplica violența în privința ei, a determinat copila să nu depună declarații veridice, în același mod se simțea incapabilă să-și protejeze fiica. Chiar dacă făptașul era în stare de arest, fetița de fiecare dată când venea în instanță spunea că nu este adevărat că el ar fi comis fapta ilegală. Totodată, învinuitul, aflându-se în instanța de judecată, ca să își îndreptățească comportamentul său, a încercat să manipuleze instanța printr-un act extrem, tăindu-și vena de la gât cu o lamă. Acest act de disperare a fost interpretat ca un act de atragere a atenției instanței, însă asta nu a schimbat gravitatea acuzațiilor. Acest caz m-a învățat că în orice situație, procurorul trebuie să rămână concentrat pe administrarea corectă a probelor, pe cercetarea lor temeinică și pe respectarea rigorilor procesului penal, pentru a asigura o soluție justă, conform legii.

„învinuitul, aflându-se în instanța de judecată, ca să își îndreptățească comportamentul său, a încercat să manipuleze instanța printr-un act extrem, tăindu-și vena de la gât cu o lamă”

În calitate de femeie în sistem, ați simțit vreodată o presiune sau dificultate în a vă impune autoritatea?

Nu am simțit o dificultate în a-mi expune părerea. Întotdeauna am fost apreciată de părțile în proces ca fiind un procuror corect. Am apreciat întotdeauna dovezile care erau administrate la faza urmăririi penale, ulterior cazul fiind transmis în instanța de judecată, am susținut acuzarea potrivit probelor. Am analizat fiecare situație în detaliu și nu am simțit ca să fiu discriminată pentru că sunt femeie, sau părerea mea să nu fie luată în considerație la fel ca părerea unui bărbat procuror. Am aplicat întotdeauna principii de

profesionalism și imparțialitate, pentru a asigura un proces echitabil. Această abordare nu a fost influențată de statutul meu de femeie, ci de angajamentul față de justiție și de respectul față de lege. Colaborarea cu colegii, indiferent de gen, a fost esențială în acest sens, contribuind la obținerea celor mai corecte soluții în cazurile pe care le-am gestionat.

Ce abilități considerați că sunt cele mai importante pentru un procuror în prezent?

„Întotdeauna mă ghidez după ideea că dreptatea nu înseamnă să dai fiecăruia ce vrea, dar ce i se cuvine”

Ce abilități sunt necesare pentru ca un procuror să activeze corect și onest? Consider că este esențial ca fiecare persoană care are tangență cu sistemul de justiție să simtă că a fost ascultată și respectată, chiar dacă decizia nu a fost în favoarea sa. Întotdeauna mă ghidez după ideea că dreptatea nu înseamnă să dai fiecăruia ce vrea, dar ce i se cuvine. Prin

claritate, transparență și respect, mereu mă străduiam să comunic deciziile persoanelor, astfel încât să câștig încrederea oamenilor în sistemul de justiție. Scopul meu este ca fiecare persoană care a venit în biroul procurorului să plece cu convingerea că a fost ascultată. Aici pot să menționez ca un citat: „Unde este dreptate, nu e nevoie de putere, pentru că legea singură își menține echilibrul”. Ca o concluzie la capitolul valori de care are nevoie un procuror – urmează în orice caz să acționăm cu bună-credință și să ne ascultăm intima convingere.

„urmează în orice caz să acționăm cu bună-credință și să ne ascultăm intima convingere”

Există un caz care v-a marcat în mod deosebit, pe lângă cel despre care ne-ați relatat ? Cum v-a influențat acesta ca profesionist și ca persoană?

În activitate anterioară, ca procuror în Procuratura Strășeni am fost specializată pe un segment mai îngust ce ține de infracțiunile sexuale. Multe cauze de asemenea gen am cercetat, însă un caz care mi-a rămas în minte a fost acela în care două părți vătămate minore au fost abuzate sexual de către tatăl biologic. Fetițele au trecut perioada de abuz fără a sesiza organele de drept. Au declarat mult mai târziu, aproape de atingerea majoratului, din motiv că au observat comportament infracțional în privința surorii lor mai mici, care avea vârsta aproximativ egală cu vârsta lor din momentul abuzului. Din motiv de a-și proteja sora, au depus plângere și au relatat totul poliției. Fetițele la început considerau că comportamentul tatălui față de ele era unul normal, pentru că ele credea că el le îngrijește, le iubește, le oferă ceea ce ele au nevoie, însă tactica de manipulare a tatălui a fost una destul de meschină, expertiza psihologică redând faptul că copilele erau victime ale abuzului sexual. Inculpatul nega vehement comiterea faptei. Procurorul trebuie să fie extrem de atent în a evalua și a proteja drepturile victimei, având în vedere presiunile la care victimele minore sunt supuse. Totodată, procurorul trebuie să posede nu numai cunoștințe juridice, dar să aibă și acele abilități de a înțelege și interveni în cazuri de manipulare psihologică, ca de exemplu în cazul menționat supra.

„tactica de manipulare a tatălui a fost una destul de meschină, expertiza psihologică redând faptul că copilele erau victime ale abuzului sexual”

Vreau să menționez cu după gestionarea unor asemenea cazuri, procurorii experimentează o stare de stres sau de suferință psihologică, ceea ce poate duce la epuizare emoțională. Mai ales, procurorii tineri, care abia vin în funcție și au asemenea cazuri. Consider că chiar este necesar acest sprijin emoțional. Este important ca profesioniștii din domeniul justiției să aibă acces la acest sprijin, totodată să învețe cum să facă față impactului psihologic al cazurilor pe care le gestionează. Pe plan profesional, în rezultatul examinării unor asemenea cauze, mi-am întărit abilitățile de a gestiona sau de a conduce cazuri complexe, de a proteja victimele minore, de a face față presiunilor externe. Totodată, pe plan personal - mi-am întărit angajamentul față de justiție și față de protejarea celor vulnerabili.

Care este cea mai dificilă decizie pe care ați fost nevoită să o luați pe parcursul carierei?

Cea mai dificilă decizie?... Cred că fiecare caz este unic și necesită o atenție deosebită pentru că procurorul este acea persoană care ia decizii de a pune sub învinuire, de a sesiza instanța cu rechizitoriu, de a înceta urmărirea penală și în acest tumult de activități sunt puse în joc viețile omenești. Fiecare decizie este importantă și fiecare caz trebuie gestionat cu responsabilitate și corectitudine.

Care sunt principalele schimbări pe care le-ați observat în sistemul de justiție în ultimii 10 ani?

„consider că s-au realizat progrese semnificative în combaterea corupției, asigurarea integrității sistemului judiciar”

Începând de la emiterea soluțiilor de către ofițerii de urmărire penală, de către procurori, de instanța de judecată – am observat că acestea devin mai motivate, mai complexe. Totodată, consider că s-au realizat progrese semnificative în combaterea corupției, asigurarea integrității sistemului judiciar. Aceste progrese se datorează atât unor schimbări legislative importante, cât și unui angajament mai mare din partea instituțiilor de aplicare a legii de a lua măsuri ferme împotriva comportamentelor de corupție. Aș adăuga și faptul că au fost îmbunătățite procedurile și mecanismele de control și monitorizare, ceea ce a dus la o mai bună responsabilizare a celor implicați în actul de justiție.

Dar ce aspecte ale activității din procuratură considerați că ar trebui îmbunătățite?

La moment, am observat modificări frecvente a legislației, dar și dezvoltarea tehnologică rapidă, cum ar fi progresele în domeniul criptografiei, internetului, crimelor cibernetice și atunci fiecare procuror trebuie să țină ritmul acestor modificări, să-și actualizeze cunoștințele și abilitățile. Ca impact, procurorii trebuie să se poată adapta la noile realități, să înțeleagă noile tipuri de infracțiuni, iar acest lucru presupune o formare continuă, dar sunt necesare și resurse suplimentare. Totodată, pentru a face față provocărilor, procurorii trebuie să fie nu doar profesioniști, dar și rezistenți psihologic, să lucreze eficient în condiții dificile, asigurându-se că actul de justiție este unul corect și imparțial.

De-a lungul carierei, ați avut vre-un mentor sau o persoană care v-a inspirat?

Da, am avut un mentor și o persoană care m-a inspirat, un procuror la Procuratura sectorului Centru – doamna Nadejda Agatii... a fost procuror care m-a îndrumat la practica de stat, am luat multe cunoștințe de la Dumneaei, m-a îndrumat, atât în activitatea practică, cât și ca persoană. Un procuror foarte profesionist, dar și om de omenie.

Care considerați că este cea mai mare realizare profesională a Dvs?

Cea mai mare realizare profesională a mea este legată de faptul că am reușit să depășesc momentele dificile din primele etape ale carierei, atunci când era o provocare să mă confrunt cu situații tensionate, cum ar fi deplasarea la arest pentru a interacționa cu persoane acuzate de infracțiuni deosebit de grave. A fost un proces dificil, dar, treptat, am învățat să îmi controlez emoțiile și să mă educ psihologic pentru a face față provocărilor. Această capacitate m-a ajutat să devin mai puternică profesional, iar acum pot să abordez fiecare caz cu calm și profesionalism. Mai mult, una dintre realizările de care sunt mândră este aceea că, indiferent de complexitatea unui caz, știu cu certitudine că am acționat corect, în conformitate cu legea, fără presiuni externe sau interferențe.

„Rolul femeii este esențial, având în vedere că femeile aduc adesea o viziune mai amplă. Ele pot analiza situațiile din mai multe perspective, cu o abordare mai detaliată și empatică... Desigur, bărbații pot avea aceleași capacități, dar femeile sunt adesea văzute ca având un „al șaptelea simț”...

Cum vedeți viitorul Procuraturii și rolul femeilor în acest domeniu?

Rolul femeii este esențial, având în vedere că femeile aduc adesea o viziune mai amplă. Ele pot analiza situațiile din mai multe perspective, cu o abordare mai detaliată și empatică, care poate fi esențială în evaluarea probelor și în luarea deciziilor corecte. Desigur, bărbații pot avea aceleași capacități, dar femeile sunt adesea văzute ca având un „al șaptelea simț” care le ajută să înțeleagă mai bine nu doar faptele, ci și contextul uman din spatele acestora.

În ceea ce privește viitorul Procuraturii, cred că, indiferent de gen, ceea ce contează cu adevărat este integritatea și corectitudinea fiecărui procuror. Dacă toți procurorii vor acționa conform legii, fără a ceda presiunilor externe, oamenii vor câștiga încredere în sistemul de justiție. În acest fel, susținerea publicului va crește, iar sistemul judiciar va deveni mai eficient și mai respectat. La momentul actual, încrederea publicului în justiție este încă scăzută, dar sunt convinsă că, prin muncă și transparență, putem contribui la reconstruirea acestei încrederi.

23 ianuarie 2025